

## Hoe houden we Nederland fit voor de winter?

**Hoe houden we Nederland fit voor de winter? Hoe krijgen we de vaccinatiegraad voor de grieprik verder omhoog? En is het goed om de doelgroep voor de grieprik verder uit te breiden en deze te combineren met andere vaccinaties? Deze en andere vragen stond centraal tijdens het symposium op de Nationale Grieprikdag in het Ministerie van VWS.**

Marjolijn Sonnema, directeur-generaal volksgezondheid bij het Ministerie van VWS opende het symposium 'Hou houden we Nederland fit voor de winter' van de Nederlandse Influenzastichting op de Landelijke Grieprikdag, als aftrap van de jaarlijks grieprikcampagne.

"Miljoenen Nederlanders, onder wie ikzelf, hebben een uitnodiging om de grieprik te gaan halen. Het is de beste remedie tegen de griep. En het helpt mensen met een verminderde afweer om de winter zo goed gezond mogelijk door te komen."

### Ook andere vaccinaties

Naast de grieprik helpen de COVID-vaccinatie en de pneumokokkenvaccinaties daarbij, vervolgde de DG haar verhaal. 'De toename van het aantal vaccinaties voor ouderen, roept de vraag op of het huidige vaccinatie toekomstbestendig is. Het RIVM onderzoekt of meerdere vaccinaties in de toekomst op één plek en tegelijkertijd kunnen worden gegeven, bij de GGD of de huisarts.'

Van de ouderen die in aanmerking voor de grieprik komen, haalt gemiddeld 68 procent hem. 'Wij halen niet het streefpercentage van 75 procent van WHO, maar komen in de buurt', stelt Ted van Essen, voorzitter van de Nationale Influenzastichting. "Van de ziekenhuismedewerkers laat echter maar 27 procent zich vaccineren."

DG Sonnema hoopt dat de opkomst voor de grieprik in de toekomst stijgt. "Het helpt daarbij om de doelgroep goed te informeren over de bescherming die de grieprik biedt. Het [kennisdocument 'De zin en onzin van vaccineren'](#) dat Nationale Influenza Stichting ontwikkelde kan daaraan bijdragen."

### Kennisdocument

Ted van Essen, voorzitter van de NIS vertelt aansluitend over het kennisdocument. Het geeft informatie over vaccinatie en geeft antwoord op vragen die over het onderwerp leven, legt hij uit. "Zoals wat groepsimmunitet inhoudt en welke vaccinaties er zijn in Nederland."

Christa van der Toorn heeft als onderwijskundig ontwerper van Behavioural Design meegewerkt aan het samenstellen van het kennisdocument. Daarbij zijn verpleegkundigen betrokken, legt ze uit. "Zij weten wat belangrijke thema's zijn rond vaccinatie en hoe je kunt zorgen dat anderen het begrijpen. Het kennisdocument is een levend document dat we telkens kunnen aanpassen."

De voorzitter van de NIS overhandigt het eerste exemplaar van het kennisdocument aan Jaap Kappert, bestuurslid van de V&VN. Het is volgens Kappert belangrijk dat verpleegkundigen en verzorgden de juiste kennis over vaccinatie hebben daarover met hun patiënten kunnen spreken. "Zodat patiënten en ook zichzelf een weloverwogen keuze kunnen maken."

### 'Kennis en goede informatie over vaccinatie zijn niet genoeg'

Kennis en goede informatie over vaccinatie zijn echter niet genoeg, om de vaccinatiegraad ook bij verpleegkundigen te laten stijgen, denkt Kappert. "Ook zeggenschap is essentieel. Daarom wil ik zorgorganisaties en beleidsmakers oproepen om verpleegkundigen te betrekken bij het opstellen van de draaiboeken, protocollen en de logistiek van de vaccinatierondes."

Naast Kappert is ook Ingrid Rep, voorzitter van seniorenorganisatie KBO-PCOB blij met het kennisdocument. "Vaccinatie draagt bij aan een langer en gezonder leven van senioren." Net als Kappert maakt zij zich zorgen over de lage vaccinatiegraad onder zorgpersoneel. "Er zijn extra stappen nodig om vaccinatiegraad te verhogen. Goede voorlichting kan daaraan bijdragen."

Tijdens het symposium wordt niet alleen gesproken over het kennisdocument 'De zin en onzin van vaccineren'. Diverse sprekers, onder wie Ted van Essen, geven toelichting op het onderzoek de [Landelijke Winterfit Peiling](#) dat onder 5600 mensen is gehouden.

Een belangrijke conclusie van de winterfitpeiling is mensen onderschatten dat hartklachten, overgewicht en diabetes belangrijke risicofactoren zijn voor een ernstig verloop van griep. Van Essen: "Ook beseffen veel mensen niet dat jaarlijks 4700 mensen overlijden aan de gevolgen van de griep."

### **Obesitas**

Liesbeth van Rossum, internist-endocrinoloog en hoogleraar obesitas van het Erasmus MC gaat in op één specifieke risicofactor: obesitas. "Het gaat daarbij vooral om de vetmassa in je buik. Veel mensen weten niet dat dit een orgaan is waarin veel hormonen worden aangemaakt, onder meer stoffen die belangrijk zijn voor je immuunsysteem."

Als je veel vet hebt in je buikstreek, raakt de hormoonaanmaak verstoord en ontstaan er sluimerende ontstekingen die zich over je lichaam verspreiden. "Als er dan een virus langskomt, heeft je immuunsysteem onvoldoende het vermogen om goed op een virus of bacterie te reageren. Daardoor kunnen infectieziektes zoals griep bij mensen met obesitas ernstig verlopen."

De overheid moet volgens Van Rossum met harde wettelijke maatregelen komen die onze voedselomgeving gezonder maken. "Als we het hebben over pandemieparaatheid is het net zo belangrijk om naast vaccinaties en preventieve maatregelen tegen infectieoverdracht te werken aan je eigen immuunsysteem en een gezonde levensstijl."

### **Zwangere vrouwen**

Een andere risicogroep die de griepprik, nu voor het eerst, aangeboden krijgt, is die van zwangere vrouwen. Imke Schreuder, projectleider van het RIVM vertelt dat een kwart van de zuigelingen jaarlijks de griep krijgt. Ook belanden elk jaar belanden tientallen baby's en zwangeren met griep in het ziekenhuis en soms zelfs op de IC.

"In 2014 vond de Gezondheidsraad het onnodig om zwangeren tegen griep te vaccineren. Inmiddels zijn er nieuwe onderzoeken verschenen waaruit blijkt dat het grote voordelen heeft voor zwangeren en zuigelingen."

De maternale griepprik vermindert de kans op griep aanzienlijk en zorgt daarnaast voor een veel minder ernstig verloop. "Daarom is het advies aangepast. Wij zijn daarmee een beetje laat in Nederland, maar het gaat nu gebeuren."

### **'Het beschermen van mensen tegen de griep is een werkgeversbelang'**

Kan de griepprik in de toekomst verder worden uitgebreid? De Gezondheidsraad vindt van wel en kwam deze zomer met het advies om de vaccinatie ook aan te bieden aan beroepsgroepen zoals leerkrachten, buschauffeurs en mensen die in kleine ruimtes werken.

”Wij zijn blij met het advies”, zei Mario van Mierlo, beleidsadviseur van werkgeversorganisatie VNO-NCW MKB die daar tijdens het symposium over sprak. ”Het beschermen van mensen tegen de griep is een maatschappelijk belang en daarmee ook een werkgeversbelang. Samen kunnen we gezonde samenleving realiseren en gezonde beroepsbevolking houden die we zo hard nodig hebben.”

Van Ab Osterhaus, viroloog en infectiedeskundige mag het griepvaccinatieprogramma nog verder wordt uitgebreid. ”In Engeland worden kinderen gevaccineerd tegen de griep. Het effect ervan zie je duidelijk terug in de cijfers.”

Hij wijst er op dat er naast griep andere infecties zijn die gevaarlijk zijn voor de ‘grieprikdoelgroep’. Er wordt naast griep gevaccineerd tegen COVID, pneumokokken en straks ook tegen RS-virus en herpes zoster. ”Misschien kunnen deze worden ondergebracht in een Rijksvaccinatieprogramma, maar dan voor ouderen.”